

Údolí plné pravěku

DINOSAUR PROVINCIAL PARK V KANADĚ



Zkameněliny rostlin, škeblí, šneků, krokodýlů, želv, ryb a především dinosaurů tu lidé nacházejí už léta. Však také kanadský Dinosaur Provincial Park patří mezi nejbohatší naleziště fosilií na světě.

Asi 150 km východně od Calgary v kanadské provincii Alberta úrodnou prérii nečekaně přeruší rozlehlá nížina. Stojíte-li na jejím strmém okraji, máte za zády zvlněnou zelenou krajinu, po níž se prohání vítr, a před sebou vyprahlou díru plnou bizarních kopců, návrší a věží.

To je „Badlands“, neboli „Špatná země“ – výstižný název pro krajinu, kde se nikdy neda-
la zasít pšenice a kde náhodný návštěvník mohl přijít leda k úrazu. Také indiáni, původní obyvatelé, hovořili o *maka sika*, tedy „špatné zemi k průchodu“. A přesto i tato země vydala své zcela unikátní a nevšední bohatství.

Každoročně se v parku tři měsíce provádějí práce v terénu. Kromě toho pracují paleontologové z místního muzea neustále i na nálezech z let minulých. Na obhlídku „Špatné země“ vyrazte navěč. Všechna ta surrealistická zákoutí náhle jako by ožijí.

Džungle před milióny let

Kolem toku řeky Red Deer tekoucí středem parku se to trochu zelená a rostou tu křoviny a sléz. Jinak barvou parku je především okrová, žlutá či rezavě červená, ale nechybí ani šedá, černá a namodralá. Jen tu a tam si kousek místa vyvzdoruje kaktus, šalvěj či pouštní rostlinka.

Jen těžko si představit, že tu před sedmdesáti milióny lety rostly gigantické stromy a pro-

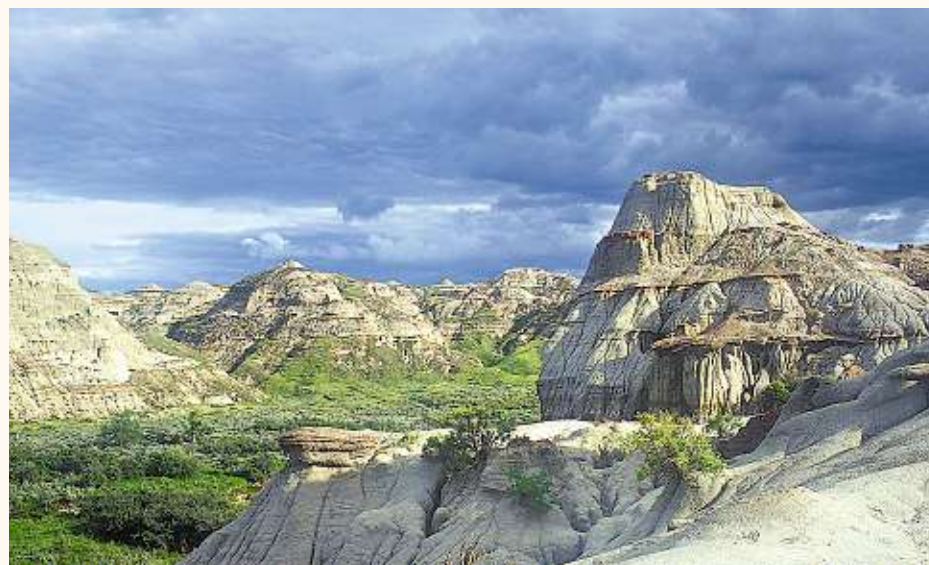


FOTO: LUMÍR PECOLD

Bizarní krajina si vysloužila přívlastek Badlands. Nerodí nic, ale vydává svědectví o pravěku.



háněla se obrovská zvířata. Kolem se rozkládala vlhká subtro-

pická krajina s bažinatou džunglí, mořskými zálivy a sladkovodními jezery. V takové zemi žily desítky druhů dinosaurů. Když zahynuli, jejich těla se občas propadla do bahna, které zkamenělo ve stometrové vrstvy usazenin. Po době ledové nahlodala málo odolné horniny eroze.

Místo uhlí našel dinosaura

Slávu oblasti založil v roce 1884 J. B. Tyrrel, geolog zkoumající ložiska uhlí. Objevil tu první kostru dinosaura v provincii a v záprahu za býčím spřežením ji dopravil do civilizace. Vědci neznámý druh pojmenovali příznačně: *Albertosaurus*, první z plejády zde nalezených. Paleontologové tu objevili postupně téměř čtyřicet druhů dinosaurů. Eroze vyhloubila kaňony či údolí zvaná coulees, prota-
la rovné i zprohýbané vrstvy usazenin a odkryla řadu fosilií. Každá zastávka na stezce dokládá,

že kolem leží jedno z nejbohatších nalezišť veleještěřů světa.

Muzeum pod širým nebem

Celé území má 60 km² a bezmála na každém kroku vystupují ve stěnách strží a rýh zlomky kostí a zkamenělých stromů. V hlubinách sedimentů paleontologové zatím odkryli přes 150 koster dinosaurů, stovky lebek, tisíce jednotlivých kostí. Fascinujícím objevem bylo například hromadné pohřebiště více než padesáti kusů centrosaurů. Nebo kostra dravého veleještěře, která ležela v typické poloze posmrtné křeče – s ocasem stočeným k tělu a hlavou a krkem prohnutými zpět podél hřbetu. Všechny objevy však neukrývají vědecké laboratoře či depozitáře muzeí. Pod ochranou přístřešků trčí ze skal ohromné lebky, jinde jsou zas kostry vymřelých obrů – to vše zanecháno na místě tak, jak byly nalezeny. ■

LUMÍR PECOLD

Informace

Park leží v Kanadě v jihovýchodní Albertě a na Seznam světového dědictví UNESCO byl zapsán v roce 1979. Do Dinosaur Provincial Park lze nejlépe dojet z Calgary po silnici č. 1 směrem na jihovýchod do Brooksu, pak odbočte k severovýchodu. Je to přibližně sto čtyřicet kilometrů.

Více informací na stránkách:
www.cd.gov.ab.ca/enjoying_alberta/parks/featured/dinosaur/